

JAKUB SABAŁA

**SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI
POZYSKIWANIE INFORMACJI
W ŚWIETLE ZAGROŻEŃ TERRORYSTYCZNYCH,
UNIwersytet HUMANISTYCZNO-SPOŁECZNY SWPS,
16–17 LISTOPADA 2016 R.**

W dniach 16 i 17 listopada 2016 roku na Uniwersytecie Humanistyczno-Społecznym SWPS w Warszawie odbyła się konferencja zatytułowana *Pozyskiwanie informacji w świetle zagrożeń terrorystycznych*. Wydarzenie to zostało zorganizowane przez Wydział Prawa Uniwersytetu SWPS w Warszawie, Wydział Zamiejscowy Uniwersytetu SWPS w Poznaniu oraz Polskie Stowarzyszenie Poligraferów. Patronat nad konferencją objął Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej – płk Tomasz Połuch oraz Dyrektor Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury Sędzieja Sądu Apelacyjnego prof. nadz. dr hab. Małgorzata Manowska. Przewodnictwem w Komitecie naukowym pełniła prof. nadz. dr hab. Teresa Gardocka.

Wydarzenie zebrało w murach uczelni przedstawicieli świata nauki oraz praktyków sektora publicznego i prywatnego, którzy na co dzień zajmują się kwestiami pozyskiwania informacji w zakresie bezpieczeństwa. Wśród nich byli prokuratorzy, adwokaci, oficerowie służb mundurowych etc.

Pierwszy dzień konferencji otworzył Dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu SWPS prof. zw. dr hab. Lech Gardocki. Powitał wszystkich zgromadzonych gości i podkreślił istotę podejmowanego tematu w związku z nasileniem się zjawiska terroryzmu w ostatnim czasie na świecie. Życząc wszystkim owocnych obrad przekazał głos współorganizatorowi – prezesowi Polskiego Stowarzyszenia Poligraferów – Piotrowi Kuźdubowi, który również wskazał na potrzebę merytorycznej, naukowej debaty nad pozyskiwaniem informacji w różnych jego obliczach. Podczas otwarcia konferencji głos zabrali również przedstawiciele Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej oraz Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Sesji otwierającej obrady przewodniczył prof. zw. dr hab. Lech Gardocki. Jako pierwszy w swoim wystąpieniu głos zabrał prof. nadzw. dr hab. Adam Taracha z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W referacie pt. *Nowe regulacje dotyczące czynności operacyjno-rozpoznawczych zawarte w tzw. ustawie antyterrorystycznej* starał się przekładać kwestie prawne na praktykę funkcjonowania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo,

odwołując się również do współdziałania z innymi regulacjami prawnymi. Jako drugi w tej sesji głos zabrał sędzia Sądu Najwyższego Wiesław Koziulewicz, który w swoim wystąpieniu *Niejawne nabycie, zbycie lub przejęcie przedmiotów pochodzących z przestępstwa* omawiał zagadnienie również z punktu widzenia regulacji prawnych odwołując się do kilku orzeczeń sądów. W trakcie wystąpienia nastąpiła krótka wymiana zdań między występującym a jego poprzednikiem, w której obaj zgodzili się co do różnicy między regulacjami prawnymi a praktyką. Kolejny głos zabrał insp. dr Rafał Batkowski, dyrektor Biura Międzynarodowej Współpracy Policji KGP. Przedstawił referat zatytułowany *Przeciwdziałanie terroryzmowi – perspektywa międzynarodowej wymiany informacji dotyczącej zagranicznych bojowników (Foreign Fighters)*, w którym zaprezentował zadania i funkcjonowanie Biura Międzynarodowej Współpracy Policji KGP odwołując się do tematyki zagranicznych bojowników. Największe kontrowersje i ożywioną dyskusję spowodował czwarty prelegent sesji dr Piotr Herbowski z Wydziału Zamiejscowego Uniwersytetu SWPS w Poznaniu. W swoim referacie pt. *Problem uregulowań prawnych działalności funkcjonariuszy „pod przykryciem” w obliczu nowych zagrożeń*, poruszył problem popełniania przestępstw przez funkcjonariuszy działających w sposób niejawny celem uwiarygodnienia swojej legendy i zyskania zaufania w środowisku przestępczym. W trakcie referatu wyniknęła żywa dyskusja, kiedy to wiele słuchaczy z audytorium protestowało, że nie ma czegoś takiego jak „funkcjonariusz popełniający przestępstwo podczas działań pod przykryciem”, powołując się na kontratyp uprawnień i obowiązków funkcjonariuszy oraz pragmatykę zawodową. Wymiana poglądów w tym temacie trwała przez cały czas przeznaczony na dyskusję aż do zamknięcia Sesji I.

Po przerwie obrady zostały wznowione w Sesji II, której przewodniczył sędzia Sądu Najwyższego Wiesław Koziulewicz. Jako pierwsza głos zabrała dr hab. Dobrosława Szumiło-Kulczycka z Uniwersytetu Jagiellońskiego, prezentując referat zatytułowany *Bezpieczeństwo a prawo do prywatności*. Prelegentka odniosła się do problemu masowego gromadzenia informacji o obywatelach w badaniach swoich oraz badaniach niemieckich. Wskazała na konieczność odnalezienia „złotego środka” pomiędzy zapewnianiem bezpieczeństwa a ingerencją w prawa człowieka. Kolejne przemówienie wygłosił mł. insp. Marcin Golizda-Bliźniński, były naczelnik Wydziału do walki z Cyberprzestępczością KGP. W wystąpieniu przedstawił charakterystykę funkcjonowania instytucji, konieczność zwiększania nakładów na cyberbezpieczeństwo we współczesnym świecie. Sesję II zamknął referat mec. Janusza Tomczaka z Kancelarii Wardyńscy i Wspólnicy pt. *Praktyczne trudności w skutecznej walce z cyberprzestępczością*, który wykazał, iż regulacje prawne często nie nadążają za rozwojem technologicznym i pomysłowością świata przestępczego, co jest głównym powodem braku skuteczności egzekwowania prawa w tej problematyce. Sesję zakończyła dyskusja z pytaniami do panelistów.

Sesję III otworzył moderator prof. zw. dr hab. Hubert Kolečki. Jako pierwszy głos zabrał Tomasz Tatar z Mediarecovery prezentacją pt. *Systemy OSINT – Open Source Intelligence*. Rozpoczął przedstawiając reprezentowaną firmę, po czym opisał znaczenie wywiadu jawnoźródłowego we współczesnym bezpieczeństwie. Podczas prelekcji zademonstrował nowe typy oprogramowania typu Wisdom od Lockheed Martin, który służy do automatyzacji OSINT i wyszukiwania konkretnych fraz w tekstach internetowych oraz wystąpieniach wideo w różnych językach, które są automatycznie transkrybowane i tłumaczone. Kolejne wystąpienie pt. *Ciemne strony sieci. Wykorzystanie Internetu przez terrorystów*, które zapre-

zentował płk Karol Molenda, zastępca dyrektora Biura Bezpieczeństwa Cybernetycznego SKW. Prelegent zaprezentował główne zagadnienia związane z funkcjonowaniem deep web oraz sieci TOR oraz problemy, jakie napotykają służby w próbach śledzenia i identyfikacji sprawców przestępstw wykorzystujących głęboki Internet. Wystąpienie zamykające Sesję III należało do Sławomira Kosielińskiego z Instytutu mikroMAKRO pt. *Biały kontrwywiad, czyli co można się dowiedzieć o sobie z publicznie dostępnych źródeł. Jak profilować ludzi – rozpoznanie osobowe*. Prelegent zademonstrował proste techniki, dzięki którym każdy człowiek może ustalić dane osobowe na temat dowolnej osoby, wykorzystując tylko i wyłącznie źródła otwarte. Podkreślił, iż w Polsce trzeba dokonać wyboru pomiędzy chęcią anonimowości i prywatności a byciem przedsiębiorcą. Sesję zakończyła dyskusja z kilkoma pytaniami do prelegentów, a tym samym zakończyła się część plenarna w pierwszym dniu konferencji.

Po Sesji III uczestnicy zostali poproszeni o dokonanie wyboru jednego z czterech warsztatów przygotowanych przez organizatorów konferencji. Wśród nich były: *Technika kryminalistyczna jako wsparcie dla działań pozyskiwania informacji*, który poprowadził Jana Stefanowicza z Transfarm, *Badania poligraficzne jako metoda weryfikacji informacji* poprowadzone przez Beatę Jarszak z KWP w Katowicach, *Sztuka zadawania pytań: prezentacja z przykładami* Tomusza Garsztki z 4Truth oraz *Informacja w sieci narzędziem i bronią – o analizie dla nie analityków*, które poprowadził Piotr Rutkowski z Instytutu mikroMAKRO.

Po zakończonych warsztatach uczestnicy konferencji udali się na uroczysty bankiet, gdzie w kularowej atmosferze mogli wymieniać się doświadczeniami i spostrzeżeniami, czym zakończył się pierwszy dzień konferencji.

Drugi dzień konferencji otworzył warsztat *Techniki prowadzenia przesłuchań i wywiadów prowadzony* poprowadzony przez Wiesława Zyskowskiego. Prowadzący zaprezentował interesujący eksperyment przy udziale czwórki uczestników konferencji, w którym to eksperymencie audytorium musiało określić kto kłamie, zadając pytania i odczytując mowę ciała. Zdanie wywołało żywą dyskusję nad perspektywami zastosowań kinezyki w pozyskiwaniu informacji od osobowych źródeł informacji i praktyce przesłuchań.

Po przeprowadzonym warsztacie rozpoczęła się Sesja IV konferencji, której przewodziła prof. nadz. dr hab. Teresa Gardocka. Pierwszy referat zaprezentował sędzia Sądu Najwyższego prof. dr hab. Jacek Sobczak pt. *Cyberprzestrzeń jako obszar ochrony bezpieczeństwa narodowego w optyce dokumentów europejskich*, w którym odwołał się m.in. do Strategii Cyberbezpieczeństwa Unii Europejskiej oraz Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa, jako podstaw ustanowienia ram dla inicjatyw podejmowanych w ramach walki z cyberprzestępczością. Kolejnym prelegentem miał być prof. dr hab. Arkadiusz Letkiewicz z Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego, lecz z powodów nagłych nie mógł przybyć na konferencję. W zastępstwie, referat pt. *Jakość informacji w organizacjach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne państwa* odczytał jego asystent. Ostatnim wystąpieniem w Sesji IV była prezentacja dr Doroty Lorkiewicz-Muszyńskiej z Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, która przedstawiła referat pt. *Nowe możliwości identyfikacji osób na podstawie zapisów z monitoringu*. Prelegentka zaprezentowała ciekawe przypadki z praktyki wykorzystania dorobku biometrii przy identyfikacji pseudokibiców oraz włamywacza na klatce osiedlowej. W obydwu przypadkach wykorzystano analizę biometryczną skupiając się na cechach charakterystycznych tj. bruzdy na dłoniach, wzrost, postura ciała.

Wskazała, że przy zwiększaniu jakości nagrań monitoringu, identyfikacja na podstawie cech indywidualnych będzie sukcesywnie wzrastać. Sesję zakończyła dyskusja, która została zdominowana przez rozszerzające pytania dotyczące perspektyw analiz biometrycznych.

Sesja V, pod przewodnictwem prof. dr hab. Ryszarda Jaworskiego, skupiona była na wykorzystaniu poligrafu, jego zastosowaniu, możliwościach i ograniczeniach oraz regulacjach prawnych. Sesja rozpoczęła się prelekcją Piotra Kuźduba, prezesa Polskiego Stowarzyszenia Poligraferów, pt. *Badania poligraficzne jako narzędzie monitorowania zagrożeń w systemie bezpieczeństwa państwa*. Kolejnym referatem w panelu było wystąpienie dr hab. Marka Leśniaka z Uniwersytetu Śląskiego pt. *Psychologiczne pułapki przy pozyskiwaniu informacji o zagrożeniach*. Prezentację zamykającą przedstawiła Dominika Słapczyńska z Polskiego Stowarzyszenia Poligraferów zatytułowaną *Badania poligraficzne w działaniach antyterrorystycznych*. Czas na pytania do prelegentów zakończył Sesję V.

Po przerwie rozpoczęła się ostatnia Sesja VI, której moderację przejął prof. dr hab. Adam Taracha. W pierwszym wystąpieniu pt. *Prawa i wolności obywatelskie a zagrożenie terrorystyczne* prof. dr hab. Teresa Gardocka uznała, iż zwalczanie terroryzmu wymaga ingerencji w prywatność obywateli, a prawa człowieka to istotna wartość w Europie, dlatego społeczna akceptacja działalności organów państwa i regulacje prawne dotyczące uprawnień to sprawa szczególnej wagi dla prawodawców i praktyków, a żadne z tych zagadnień nie jest mniej ważne od drugiego. Kolejnym wystąpieniem była prezentacja dr Dariusza Jagiełło z Uniwersytetu SWPS zatytułowana *Tortury – skuteczna metoda gromadzenia i pozyskiwania informacji czy łamanie praw człowieka*. Prelegent wyjaśnił zgromadzonym zasadnicze kwestie związane z torturami, przywołał przykłady stosowanych technik oraz wskazał zalety i wady. Poruszył również problem tajnych więzień CIA w Europie. Ostatnim referatem pt. *Odpowiedzialność funkcjonariuszy publicznych za nielegalne uzyskiwanie informacji* autorstwa dr Piotra Józwiaka z Uniwersytetu SWPS i Jakuba Terlega z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, wskazującym na nadużycia władzy m.in. wśród służb mundurowych w kontekście aspektów prawnych, etycznych i moralnych, była doskonałym podsumowaniem całej tematyki konferencji.

Po zakończeniu dyskusji przedstawiciele organizatorów podsumowali obrady dwóch dni konferencji oraz podziękowali prelegentom i wszystkim uczestnikom, tym samym kończąc wydarzenie.

Konferencja *Pozyskiwanie informacji w świetle zagrożeń terrorystycznych* podjęła bardzo aktualny i ważny temat ze względów naukowych i praktycznych. Wydarzenia na świecie, a przede wszystkim wzrost ataków terrorystycznych w Europie Zachodniej oraz kryzys imigracyjny potwierdzają konieczność rzetelnej naukowej debaty nad możliwościami gromadzenia informacji o zagrożeniach i przeciwdziałania im, przy poszanowaniu wartości przyświecających demokratycznemu państwu prawa. Podczas konferencji poruszonych zostało wiele aspektów tego zjawiska, a wymiana doświadczeń i spostrzeżeń z pewnością zapoczątkuje w przyszłości.